Europaparlamentet
2024-2029

ANTAGNA TEXTER

P10_TA(2025)0098

Den nionde rapporten om ekonomisk och social sammanhållning

Europaparlamentets resolution av den 8 maj 2025 om den nionde rapporten om ekonomisk och social sammanhållning (2024/2107(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

– med beaktande av artiklarna 2 och 3 i fördraget om Europeiska unionen,

– med beaktande av artiklarna 4, 162, 174–178 och 349 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget),

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1060 av den 24 juni 2021 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden+, Sammanhållningsfonden, Fonden för en rättvis omställning och Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden samt finansiella regler för dessa fonder och för Asyl- migrations- och integrationsfonden, Fonden för inre säkerhet samt instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik[1] (förordningen om gemensamma bestämmelser),

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1058 av den 24 juni 2021 om Europeiska regionala utvecklingsfonden och Sammanhållningsfonden[2],

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1059 av den 24 juni 2021 om särskilda bestämmelser för målet Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg) med stöd av Europeiska

---

1 EUT L 231, 30.6.2021, s. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj.

2 EUT L 231, 30.6.2021, s. 60, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1058/oj.

regionala utvecklingsfonden och finansieringsinstrument för yttre åtgärder[1],

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1057 av den 24 juni 2021 om inrättande av Europeiska socialfonden+ (ESF+) och om upphävande av förordning (EU) nr 1296/2013[2],

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1056 av den 24 juni 2021 om inrättande av Fonden för en rättvis omställning[3],

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 av den 2 december 2021 om fastställande av regler om stöd för de strategiska planer som ska upprättas av medlemsstaterna inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken (strategiska GJP-planer) och finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu), och om upphävande av förordningarna (EU) nr 1305/2013 och (EU) nr 1307/2013[4],

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/460 av den 30 mars 2020 om ändring av förordningarna (EU) nr 1301/2013, (EU) nr 1303/2013 och (EU) nr 508/2014 vad gäller särskilda åtgärder för att mobilisera investeringar i medlemsstaternas hälso- och sjukvårdssystem samt i andra sektorer av deras ekonomier som reaktion på covid-19-utbrottet (Investeringsinitiativ mot effekter av coronavirus)[5],

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/558 av den 23 april 2020 om ändring av förordningarna (EU) nr 1301/2013 och (EU) nr 1303/2013 vad gäller särskilda åtgärder för att tillhandahålla extraordinär flexibilitet vid användningen av de europeiska struktur- och investeringsfonderna för att hantera covid-19-utbrottet[6],

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/461 av den 30 mars 2020 om ändring av rådets förordning

---

1 EUT L 231, 30.6.2021, s. 94, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1059/oj.
2 EUT L 231, 30.6.2021, s. 21, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1057/oj.
3 EUT L 231, 30.6.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1056/oj.
4 EUT L 435, 6.12.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj.
5 EUT L 99, 31.3.2020, s. 5, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/460/oj.
6 EUT L 130, 24.4.2020, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/558/oj.

(EG) nr 2012/2002 i syfte att ge ekonomiskt bistånd till medlemsstater och länder som förhandlar om anslutning till unionen och som är allvarligt drabbade av ett större hot mot folkhälsan[1],

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/2221 av den 23 december 2020 om ändring av förordning (EU) nr 1303/2013 vad gäller ytterligare medel och genomförandebestämmelser för att tillhandahålla stöd för främjande av krisreparation i samband med covid-19-pandemin och dess sociala konsekvenser och för förberedande av en grön, digital och resilient återhämtning av ekonomin (React-EU)[2],

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/562 av den 6 april 2022 om ändring av förordningarna (EU) nr 1303/2013 och (EU) nr 223/2014 vad gäller sammanhållningspolitiska insatser för flyktingar i Europa (Care)[3],

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2039 av den 19 oktober 2022 om ändring av förordningarna (EU) nr 1303/2013 och (EU) 2021/1060 vad gäller ytterligare flexibilitet för att hantera konsekvenserna av Ryska federationens militära angrepp Fast (flexibelt stöd till territorier) – Care[4],

– med beaktande av Urbact-programmet för hållbart stadssamarbete, som inrättades 2002,

– med beaktande av EU-agendan för städer av den 30 maj 2016,

– med beaktande av den territoriella agendan 2030 av den 1 december 2020,

– med beaktande av den nionde sammanhållningsrapporten, offentliggjord av kommissionen den 27 mars 2024[5], och kommissionens meddelande av den 27 mars 2024 om den nionde sammanhållningsrapporten (COM(2024)0149),

– med beaktande av studien *The future of EU cohesion: Scenarios and their impacts on regional inequalities*, som offentliggjordes av Europaparlamentets utredningstjänst i december 2024,

---

1 EUT L 99, 31.3.2020, s. 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/461/oj.
2 EUT L 437, 28.12.2020, s. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2221/oj.
3 EUT L 109, 8.4.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/562/oj.
4 EUT L 275, 25.10.2022, s. 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2039/oj.
5 Europeiska kommissionen: generaldirektoratet för regional- och stadspolitik, *Nionde sammanhållningsrapporten*, 2024.

– med beaktande av kommissionens rapport från februari 2024 *Forging a sustainable future together – Cohesion for a competitive and inclusive Europe*[1],

– med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande av den 31 maj 2024 över den nionde sammanhållningsrapporten[2],

– med beaktande av Regionkommitténs yttrande av den 21 november 2024 *En förnyad sammanhållningspolitik efter 2027 som inte lämnar någon utanför: ReK:s svar på den nionde sammanhållningsrapporten och rapporten från högnivågruppen om sammanhållningspolitikens framtid*,

– med beaktande av rapporten *The future of European competitiveness – A competitiveness strategy for Europe*, som offentliggjordes av Europeiska kommissionen den 9 september 2024,

– med beaktande av det avtal som antogs vid den 21:a partskonferensen för FN:s ramkonvention om klimatförändringar (COP21) i Paris den 12 december 2015 (Parisavtalet),

– med beaktande av studien *Streamlining EU Cohesion Funds: addressing administrative burdens and redundancy*, som offentliggjordes av Europaparlamentets generaldirektorat för unionens interna politik i november 2024[3],

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) av den 7 maj 2025 om gränsregionsinstrumentet för utveckling och tillväxt i EU (BRIDGEforEU)[4],

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 3 maj 2022 *Sätta människorna främst, säkra hållbar tillväxt för alla och ta tillvara potentialen i EU:s yttersta randområden* (COM(2022)0198),

– med beaktande av yttrandet i form av en skrivelse från utskottet för jordbruk och landsbygdens utveckling[5],

---

1 Europeiska kommissionen: generaldirektoratet för regional- och stadspolitik, *Forging a sustainable future together: Cohesion for a competitive and inclusive Europe – Report of the High-Level Group on the Future of Cohesion Policy, februari 2024*.

2 EUT C, C/2024/4668, 9.8.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4668/oj.

3 Europaparlamentet: utredningsavdelningen för struktur- och sammanhållningspolitik, generaldirektoratet för unionens interna politik, *Streamlining EU Cohesion funds – addressing administrative burdens and redundancy*, 2024.

4 Ännu inte offentliggjord i EUT.

5 Ännu inte offentliggjord i EUT.

– med beaktande av sin resolution av den 25 mars 2021 om sammanhållningsstrategier och regionala miljöstrategier i kampen mot klimatförändringar[1],

– med beaktande av sin resolution av den 20 maj 2021 om vändande av den demografiska tendensen i EU-regioner med hjälp av instrument inom sammanhållningspolitiken[2],

– med beaktande av sin resolution av den 14 september 2021 *Mot ett starkare partnerskap med EU:s yttersta randområden*[3],

– med beaktande av sin resolution av den 15 september 2022 om den ekonomiska, sociala och territoriella sammanhållningen i unionen: Åttonde sammanhållningsrapporten[4],

– med beaktande av sin resolution av den 21 november 2023 om möjligheter att öka tillförlitligheten hos revisioner och kontroller som utförs av nationella myndigheter vid delad förvaltning[5],

– med beaktande av sin resolution av den 23 november 2023 om att utnyttja talangen i Europas regioner[6],

– med beaktande av sin resolution av den 14 mars 2024 om sammanhållningspolitiken 2014–2020 – genomförande och resultat i medlemsstaterna[7],

– med beaktande av artikel 55 i arbetsordningen,

– med beaktande av betänkandet från utskottet för regional utveckling (A10-0066/2025), och av följande skäl:

A. Sammanhållningspolitiken ligger till grund för EU-politiken och är EU:s främsta verktyg för att investera i hållbar ekonomisk, social och territoriell utveckling och bidra till målen i EU:s gröna giv i hela EU i enlighet med EU:s fleråriga budgetramar för perioderna 2014–2020 och 2021–2027. I enlighet med vad som föreskrivs i fördragen är sammanhållningspolitiken grundläggande för en välfungerande och blomstrande inre marknad genom att främja utvecklingen i alla regioner i EU, särskilt de mindre utvecklade regionerna.

---

1 EUT C 494, 8.12.2021, s. 26.
2 EUT C 15, 12.1.2022, s. 125.
3 EUT C 117, 11.3.2022, s. 18.
4 EUT C 125, 5.4.2023, s. 100.
5 EUT C, C/2024/4207, 24.7.2024, ELI*:* http://data.europa.eu/eli/C/2024/4207/oj.
6 EUT C, C/2024/4225, 24.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4225/oj.
7 EUT C, C/2024/6562, 12.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6562/oj.

B. Sammanhållningspolitiken har främjat ekonomisk, social och territoriell konvergens i EU, i synnerhet genom att öka bruttonationalprodukten, till exempel i EU-medlemsstaterna i Central- och Östeuropa, som gick från 43 % av genomsnittet i EU 1995 till omkring 80 % 2023. Av den nionde sammanhållningsrapporten framgår det att sammanhållningspolitiken i slutet av 2022 stödde fler än 4,4 miljoner företag och skapade över 370 000 arbetstillfällen i dessa företag. I rapporten framhålls också att sammanhållningspolitiken genererar en betydande avkastning på investeringar, och att varje euro som investerats i programmen 2014–2020 och 2021–2027 kommer att generera 1,3 euro av ytterligare BNP i unionen fram till 2030. Sammanhållningspolitiken utgjorde i genomsnitt ca 13 % av de totala offentliga investeringarna i EU[1].

C. Kommissionens rapport *Den långsiktiga visionen för EU:s landsbygdsområden: viktiga resultat och vägar framåt*, som lades fram tillsammans med den nionde sammanhållningsrapporten, understryker att 24,6 miljarder euro, eller 8 % av landsbygdsutvecklingspelaren i den gemensamma jordbrukspolitiken, går till investeringar i landsbygdsområden utöver jordbruksinvesteringar, vilket sätter ramarna för en debatt om landsbygdsområdenas framtid.

D. Under perioden 2021–2027 kommer sammanhållningspolitiken att ha investerat över 140 miljarder euro i den gröna och den digitala omställningen[2] för att bidra till att förbättra nät och infrastruktur, stödja naturvården, förbättra de gröna och digitala färdigheterna och främja skapandet av arbetstillfällen och tjänster för allmänheten.

E. Trots att sammanhållningspolitikens positiva inverkan på den sociala, ekonomiska och territoriella konvergensen är vida erkänd och dokumenterad återstår det betydande utmaningar. Dessa kännetecknas i synnerhet av utvecklingsskillnader på regional och lokal nivå, inom regioner och i regioner som befinner sig i en utvecklingsfälla, och av följderna av klimatförändringarna vad gäller demografiska faktorer, de digitala och gröna omställningarna och konnektiviteten, men också vad gäller vad gäller hållbar ekonomisk utveckling, i synnerhet i de minst utvecklade regionerna och i landsbygdsområden och avlägsna områden.

F. Sammanhållningspolitiken och EU:s sektorsprogram har flera gånger effektivt hjälpt regionerna att på ett ändamålsenligt sätt bemöta nödlägen och asymmetriska chocker såsom covid-19-krisen, brexit, energikrisen och den flyktingkris som orsakats av Rysslands invasion

---

1 Europeiska kommissionen, *Ninth report on economic, social and territorial cohesion*, op.cit.

2 Europeiska kommissionen: *Nionde sammanhållningsrapporten*, op. cit.

av Ukraina samt naturkatastrofer, trots att det är en långsiktig strukturpolitik och inte ett krishanteringsinstrument eller en finansieringsmekanism som generellt används vid nödsituationer. Dessa kriser har försenat genomförandet av de europeiska struktur- och investeringsfonderna, och ett stort antal projekt som finansierats med medel från faciliteten för återhämtning och resiliens har till största delen hämtats från projekt som var aktuella för investeringar inom sammanhållningspolitiken.

G. Trots de åtgärder som redan vidtagits för perioderna 2014–2020 och 2021–2027 bör det regelverk som styr användningen och förvaltningen av de sammanhållningspolitiska instrumenten och fonderna förenklas ytterligare och interoperabla digitala verktyg användas bättre och utvecklas, inklusive inrättandet av gemensamma kontaktpunkter för digitala tjänster, i syfte att effektivisera förfarandena, öka intressenternas förtroende, minska den administrativa bördan, ökat flexibiliteten i förvaltningen av medel och påskynda betalningarna, inte bara för de berörda myndigheterna utan även för mottagarna. Det är nödvändigt att öka möjligheterna att använda medel på ett mer flexibelt sätt, även möjligheten att finansiera utvecklingen av produkter med dubbla användningsområden. Det är av yttersta vikt att utforma en framtida sammanhållningspolitik med en strategisk drivkraft under finansieringsperioden, som dock skulle kunna omprövas efter halva finansieringsperioden.

H. Den låga utnyttjandegraden av de sammanhållningspolitiska medlen för 2021–2027, som för närvarande ligger på endast 6 %, beror inte på bristande behov från medlemsstaterna eller regionerna, utan snarare på förseningar i godkännandet av operativa program, övergångsperioden mellan budgetramar, de nationella förvaltningsmyndigheternas prioritering av NextGenerationEU, begränsad administrativ kapacitet och komplexa byråkratiska förfaranden. Medlemsstaterna och regionerna kanske inte skyndar sig att utnyttja alla tillgängliga medel, eftersom de räknar med en möjlig förlängning enligt N+2- eller N+3-reglerna.

I. Att göra radikala ändringar av det sammanhållningspolitiska regelverket från en programperiod till nästa bidrar till att skapa osäkerhet bland de ansvariga myndigheterna och mottagarna, nationell överreglering, ökande felkvoter (och åtföljande negativa konsekvenser för ekonomin och sammanhållningspolitikens rykte), förseningar i genomförandet och, slutligen, missnöje bland mottagarna och allmänheten.

J. Ibland förekommer konkurrens mellan sammanhållningsfonder, nödfallsfonder och sektorspolitik.

K. De demografiska förändringarna skiljer sig mycket åt från en EU-region till en annan. I några medlemsstater förväntas befolkningen

minska under de kommande åren medan den i andra förväntas öka. Det sker även demografiska förändringar mellan regionerna, bland annat utflyttningar från de yttersta randområdena, men generellt flyttar människor från landsbygd till städer inom medlemsstaterna, och kvinnor lämnar landsbygdsområden i större utsträckning än män, men de flyttar också till storstadsområden, där byar runt storstäderna har svårt att investera i grundläggande infrastruktur. Tillhandahållandet av grundläggande tjänster såsom hälso- och sjukvård, utbildning och transport måste stärkas i alla regioner, med särskilt fokus på landsbygdsområden och avlägsna områden. Det krävs ett starkare fokus på områden som lider av avfolkning och otillräckliga tjänster, vilket kräver riktade åtgärder för att uppmuntra ungdomar att stanna kvar genom projekt inom entreprenörskap, jordbruk av hög kvalitet och hållbar turism.

L. Att ta hänsyn till den åldrande befolkningen är avgörande för att säkerställa rättvisa mellan generationerna och därigenom stärka deltagandet, särskilt bland ungdomar.

M. Stadsområdena konfronteras med nya utmaningar till följd av befolkningstillströmningen till städerna samt stigande bostads- och energipriser, vilket kräver att nödvändiga bostäder byggs, att det vidtas nya miljöskydds- och energibesparingsåtgärder genom att man bland annat snabbare rustar upp för att bekämpa energifattigdom och främja energieffektivitet. EU:s sammanhållningspolitik bör bidra till en överkomlig och tillgänglig bostadsmarknad för alla människor i EU, särskilt för låg- och medelinkomsthushåll, stadsbor, barnfamiljer, kvinnor och ungdomar.

N. Ett effektivt genomförande av EU-agendan för städer kan stärka städernas kapacitet att bidra till de sammanhållningspolitiska målen genom att förbättra medborgarnas livskvalitet och garantera en mer effektiv användning av EU:s ekonomiska resurser.

O. Det är nödvändigt att särskilt uppmärksamma landsbygdsområden liksom områden som påverkas av industriell omvandling och EU-regioner med allvarliga och permanenta, naturbetingade eller demografiska nackdelar, kompetensflykt, klimatrelaterade risker och vattenbrist såsom de yttersta randområdena, i synnerhet öar i randområden eller EU:s utkanter, glesbygdsområden, öar, bergsområden och gränsregioner samt kust- och havsområden.

P. Rysslands anfallskrig mot Ukraina har skapat en ny geopolitisk realitet som har haft stor påverkan på sysselsättningen, den ekonomiska utvecklingen och de ekonomiska möjligheterna liksom på det allmänna välbefinnandet för de människor som bor i regioner som gränsar till Ukraina, Belarus och Ryssland samt kandidatländer som Ukraina och Moldavien, som därför kräver särskild uppmärksamhet och särskilt stöd, bland annat genom en anpassning av sammanhållningspolitiken. Detta krig har lett till att fler

människor än någonsin tidigare söker skydd i EU, vilket innebär extra påfrestningar för lokalsamhällen och tjänster. EU:s kollektiva säkerhet är starkt beroende av livskraften och välfärden i de regioner som ligger vid EU:s yttre gränser.

Q. Nordirlands unika situation kräver en skräddarsydd strategi som bygger på fördelarna med Peace-programmen och som undersöker hur en bredare sammanhållningspolitik kan gynna försoningsprocessen.

R. 79 % av de medborgare som är medvetna om EU-finansierade projekt inom ramen för sammanhållningspolitiken anser att EU-finansierade projekt har en positiv inverkan på regionerna[1], vilket bidrar till en EU-vänlig inställning.

S. Den allmänna medvetenheten om EU-finansierade projekt inom ramen för sammanhållningspolitiken har minskat med två procentenheter sedan 2021[2]. Man bör därför eftersträva ökad decentralisering för att föra sammanhållningspolitiken ännu närmare medborgarna.

1. Europaparlamentet insisterar på att sammanhållningspolitikens regionala och lokala fokus, platsbaserade strategi och strategiska planering, liksom dess decentraliserade planerings- och genomförandemodell, som bygger på partnerskapsprincipen med förstärkt genomförande av den europeiska uppförandekoden, involvering av ekonomiska aktörer och aktörer från det civila samhället samt flernivåstyrning, är centrala och positiva delar av politiken som är avgörande för dess genomslagskraft. Parlamentet är fast övertygat om att denna sammanhållningspolitiska modell bör fullföljas i alla regioner och i möjligaste mån fördjupas eftersom den är dels EU:s främsta långsiktiga investeringsinstrument för att minska skillnader, säkerställa ekonomisk, social och territoriell sammanhållning och stimulera regional och lokal hållbar tillväxt i linje med EU:s strategier och miljöskyddet, dels en central faktor för att bidra till EU:s konkurrenskraft och till rättvis omställning. Dessutom bör den bidra till att hantera framtida utmaningar.

2. Europaparlamentet efterlyser en tydlig avgränsning mellan sammanhållningspolitiken och andra instrument för att undvika överlappningar och konkurrens mellan EU:s instrument, säkerställa att de olika insatserna kompletterar varandra och öka EU-stödets synlighet och läsbarhet. Parlamentet noterar i detta sammanhang att medlen från faciliteten för återhämtning och resiliens är avsedda för ekonomisk utveckling och tillväxt utan att specifikt fokusera på

---

1 Europeiska kommissionen: generaldirektoratet för regional- och stadspolitik och generaldirektoratet för kommunikation, *Citizens' awareness and perceptions of EU Regional Policy*, Flash Eurobarometer 531, 2023.

2 Flash Eurobarometer 531, op. cit.

ekonomisk, social och territoriell sammanhållning mellan regioner. Parlamentet oroas över kommissionens planer på att tillämpa en resultatbaserad strategi för de europeiska struktur- och investeringsfonderna (ESI-fonderna). Parlamentet erkänner att resultatbaserade mekanismer kan vara avgörande för att göra politiken mer effektiv och resultatinriktad, men varnar för att modellen inte bör ses som en universallösning, och uttrycker allvarliga tvivel om att utbetalningar från ESI-fonderna bör kopplas till uppfyllandet av centralt fastställda reformmål, särskilt om reformmålen inte omfattas av den regionala nivåns behörighet.

3. Europaparlamentet motsätter sig varje form av toppstyrd centraliseringsreform av EU:s finansieringsprogram, inklusive dem som omfattas av delad förvaltning, såsom sammanhållningspolitiken och den gemensamma jordbrukspolitiken, och förespråkar en större decentralisering av beslutsfattandet till lokal och regional nivå. Parlamentet efterlyser ett ökat deltagande av lokala och regionala myndigheter, ekonomiska aktörer och aktörer i det civila samhället i alla skeden av EU:s program för delad förvaltning, från förberedelser och programplanering till genomförande, verkställande och utvärdering, med tanke på att den ekonomiska och sociala utvecklingen och den territoriella sammanhållningen mellan regionerna endast kan uppnås på grundval av ett gott samarbete mellan alla aktörer.

4. Europaparlamentet betonar att Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) spelar en viktig roll vid sidan av sammanhållningspolitiska fonder för att stödja landsbygdsområden. Parlamentet betonar att Ejflus utformning måste anpassas till reglerna för sammanhållningspolitiska fonder för att främja synergieffekter och underlätta flerfinansierade projekt för landsbygdsutveckling.

5. Europaparlamentet är övertygat om att sammanhållningspolitiken endast kan fortsätta att spela sin roll om den förfogar över stadig finansiering. Parlamentet understryker att detta innebär att den framtida sammanhållningspolitiken måste förses med robust finansiering för finansieringsperioden efter 2027. Parlamentet betonar att det är nödvändigt att tillhandahålla finansiering som är tillräckligt ambitiös och lättillgänglig för att sammanhållningspolitiken ska kunna fortsätta att fullgöra sin roll som EU:s främsta investeringspolitik, samtidigt som den behåller sin flexibilitet att bemöta potentiella nya utmaningar, även möjligheten att finansiera utvecklingen av produkter med dubbla användningsområden, och att göra det möjligt för lokala myndigheter, berörda parter och förmånstagare att effektivt främja lokal utveckling. Parlamentet är fast övertygat om att kapaciteten att erbjuda flexibla svar på oförutsägbara utmaningar inte bör ske på bekostnad av sammanhållningspolitikens tydliga långsiktiga strategiska fokus och mål.

6. Europaparlamentet understryker vikten av EU:s nästa fleråriga budgetram och halvtidsöversynen av de sammanhållningspolitiska programmen 2021–2027 för att utforma sammanhållningspolitikens framtid. Parlamentet upprepar behovet av en mer ambitiös sammanhållningspolitik efter 2027 i nästa fleråriga budgetram 2028–2034. Parlamentet begär därför att man i den kommande fleråriga budgetramen ser till att sammanhållningspolitiken fortsätter att få minst samma finansieringsnivå som under den innevarande perioden i reala termer. Parlamentet begär vidare att sammanhållningspolitiken även fortsättningsvis ska vara en separat rubrik i den nya fleråriga budgetramen. Parlamentet betonar att sammanhållningspolitiken bör skyddas mot statistiska effekter som kan förändra regionernas berättigande till stöd genom att ändra EU:s genomsnittliga BNP. Parlamentet upprepar behovet av nya egna medel för EU.

7. Europaparlamentet föreslår därför att nästa fleråriga budgetram ska vara mer lyhörd för oförutsedda behov, bland annat med tillräckliga marginaler och tillräcklig flexibilitet redan från början. Parlamentet betonar dock i detta avseende att sammanhållningspolitiken inte är ett krisinstrument och att den inte bör avvika från sina huvudmål, nämligen sin långsiktiga investeringskaraktär. Parlamentet efterlyser en förstärkning av Europeiska unionens solidaritetsfond, även i dess förfinansiering, så att den blir mindre byråkratisk och mer lättillgänglig, i syfte att utveckla ett lämpligt instrument som på ett adekvat sätt kan hantera de ekonomiska, sociala och territoriella konsekvenserna av framtida naturkatastrofer eller hälsokriser. Parlamentet betonar behovet av lämplig parlamentarisk kontroll av alla fonder och instrument för nödåtgärder.

8. Europaparlamentet erkänner behovet av att även använda nomenklaturen för statistiska territoriella enheter (Nuts 3-nomenklaturen) för särskilda fall, på ett sätt som erkänner att det finns ojämlikheter i fråga om utveckling inom alla Nuts 2-regioner. Parlamentet anser att regional BNP per capita måste förbli huvudkriteriet för att fastställa medlemsstaternas anslag inom ramen för sammanhållningspolitiken. Parlamentet välkomnar att kommissionen, efter parlamentets upprepade uppmaningar, har börjat överväga ytterligare kriterier[1] såsom växthusgasutsläpp, befolkningstäthet, utbildningsnivåer och arbetslöshet, i syfte att ge en bättre socioekonomisk översikt över regionerna.

9. Europaparlamentet betonar att villkorlighet i samband med rättsstatsprincipen är en övergripande villkorlighet som erkänner och genomdriver respekten för rättsstatsprincipen även som ett nödvändigt villkor för finansieringen av sammanhållningspolitiken,

---

1 Europeiska revisionsrätten, *Översikt – Tilldelning av sammanhållningspolitiska medel till medlemsstaterna 2021–2027*, mars 2019.

för att se till att unionens resurser används på ett transparent, rättvist och ansvarsfullt sätt med sund ekonomisk förvaltning. Parlamentet anser att det är nödvändigt att stärka respekten för rättsstatsprincipen och de grundläggande rättigheterna och att se till att alla åtgärder är förenliga med stödet till demokratiska principer, jämställdhet och mänskliga rättigheter, inklusive arbetstagares rättigheter, rättigheter för personer med funktionsnedsättning och barns rättigheter, vid genomförandet av sammanhållningspolitiken. Parlamentet framhåller den viktiga roll som Europeiska byrån för bedrägeribekämpning och Europeiska åklagarmyndigheten spelar när det gäller att skydda unionens ekonomiska intressen.

10. Europaparlamentet efterlyser ytterligare insatser för att förenkla och rationalisera de regler och administrativa förfaranden som styr de sammanhållningspolitiska fonderna på EU-nivå, nationell nivå och regional nivå och för att öka flexibiliteten och stärka synergierna, genom att dra full nytta av den teknik som finns tillgänglig för att öka tillgängligheten och effektiviteten, med utgångspunkt i den befintliga och väletablerade ramen för delad förvaltning, i syfte att stärka förtroendet bland användarna och därmed uppmuntra fler typer av ekonomiska aktörer och civilsamhällesaktörer att delta i understödda projekt och maximera fondernas påverkan. Parlamentet efterlyser ytterligare initiativ som möjliggör bättre utnyttjande av sammanhållningsfonderna, bland annat ökade medfinansieringsnivåer, högre förfinansiering och snabbare återbetalningar av investeringar. Parlamentet begär att lokalförvaltningen, särskilt i mindre kommuner, ska utbildas tekniskt så att förvaltningen av medlen förbättras. Parlamentet betonar därför vikten av att stärka modellen för ”samordnad granskning (single audit)”, ytterligare utöka förenklade kostnadsalternativ och minska dubbla kontroller och revisioner som överlappar den nationella och regionala tillsynen av samma projekt och stödmottagare, i syfte att förhindra att fel upprepas under efterföljande år av genomförande.

11. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att ge regionerna större flexibilitet redan i planeringsstadiet, i syfte att tillmötesgå deras specifika behov och egenskaper, och betonar behovet av att involvera ekonomiska aktörer och civilsamhällesaktörer. Parlamentet understryker att tematisk koncentration var en viktig faktor för att anpassa sammanhållningspolitiken till Europa 2020-målen. Parlamentet uppmanar därför kommissionen att lägga fram alla resultat som rör genomförandet av tematisk koncentration och att dra lärdomar inför framtida lagstiftningsförslag.

12. Europaparlamentet konstaterar att den gröna, digitala och demografiska omställningen innebär betydande utmaningar, men samtidigt möjligheter att uppnå målet, dvs. ekonomisk, social och territoriell sammanhållning. Parlamentet erkänner att

höginkomstområden statistiskt sett kan dölja de ekonomiska problemen inom en region. Parlamentet är medvetet om att det finns en risk för att de regionala skillnaderna ökar, att de sociala ojämlikheterna fördjupas och att man får se ett mer utbrett geografiskt betingat missnöje vad gäller omställningsprocessen. Parlamentet understryker behovet av att uppnå EU:s hållbarhets- och klimatmål och upprätthålla gemensam ekonomisk tillväxt genom att stärka unionens konkurrenskraft. Parlamentet efterlyser därför en EU-strategi som garanterar harmonisk tillväxt inom unionen och tillgodoser respektive regioners specifika behov. Parlamentet står fast vid sitt åtagande att fullfölja den gröna och den digitala omställningen eftersom detta kommer att skapa möjligheter att förbättra EU:s konkurrenskraft. Parlamentet understryker behovet av att investera i infrastrukturprojekt som förbättrar konnektiviteten, särskilt i hållbara, intelligenta transporter, samt i energinät och digitala nät, för att se till att alla regioner, även avlägsna och mindre utvecklade regioner, integreras fullt ut i den inre marknaden och på ett rättvist sätt drar nytta av de möjligheter som den erbjuder. Parlamentet betonar i detta sammanhang behovet av att stödja utvecklingen av gröna industrier och främja lokala särdrag och traditioner för att öka den ekonomiska miljöns och det civila samhällets resiliens mot framtida utmaningar.

13. Europaparlamentet uppmanar eftertryckligen till att sammanhållningspolitiken förblir förenlig med en strävan efter att öka innovationen och fullborda EU:s inre marknad, i linje med slutsatserna i Draghi-rappporten om EU:s konkurrenskraft. Parlamentet understryker, mot bakgrund av regionala skillnader, problemet med den bestående innovationsklyftan och förespråkar en skräddarsydd, platsbaserad strategi för att främja innovation och ekonomisk konvergens mellan regionerna och minska innovationsklyftan. Parlamentet efterlyser en starkare roll för lokal och regional innovation när det gäller att bygga konkurrenskraftiga forsknings- och innovationsekosystem och främja territoriell sammanhållning. Parlamentet pekar på nya EU-initiativ såsom regionala knutpunkter för innovation och partnerskap för regional innovation som syftar till att koppla samman territorier med olika nivåer av innovationsresultat och ta itu med innovationsklyftan. Parlamentet anser att denna strategi kommer att stärka det regionala oberoendet och göra det möjligt för lokala och regionala myndigheter att utforma EU:s politik och mål i linje med sina specifika behov, särdrag och förmågor, samtidigt som partnerskapsprincipen skyddas.

14. Europaparlamentet är övertygat om att sammanhållningspolitiken måste fortsätta att främja principen om en rättvis omställning genom att ta itu med regionernas specifika behov, samtidigt som inget område och ingen människa får lämnas utanför. Parlamentet förespråkar fortsatt finansiering av processen för en rättvis omställning och att Fonden för en rättvis omställning fullt ut ska

integreras i förordningen om gemensamma bestämmelser och ges ökade ekonomiska resurser för programperioden efter 2027. Parlamentet betonar dock behovet av att bedöma hur Fonden för en rättvis omställning påverkar omställningen av stödberättigade regioner och, samtidigt som det säkerställs att fonden förblir en del av sammanhållningspolitiken, förfina dess strategi i den nya fleråriga budgetramen på grundval av resultaten och konkreta åtgärder för att säkerställa de berörda samhällenas ekonomiska och sociala välbefinnande.

15. Europaparlamentet understryker att kopplingen mellan sammanhållningspolitiken och EU:s ekonomiska styrning behöver förbättras, men utan att man tillämpar ett straffande upplägg. Parlamentet betonar att den europeiska planeringsterminen bör stämma överens med de sammanhållningspolitiska målen enligt artiklarna 174 och 175 i EUF-fördraget. Parlamentet förespråkar att regionerna deltar i förverkligandet av dessa mål och efterlyser en starkare territoriell strategi. Parlamentet efterlyser en fördjupad diskussion om konceptet med makroekonomiska villkor och anser att man bör undersöka möjligheten att ersätta detta koncept med nya typer av villkor för att bättre spegla de nya framtida utmaningarna.

16. Europaparlamentet är oroat över det ökande antalet regioner som befinner sig i en utvecklingsfälla och som stagnerar ekonomiskt och lider av en kraftig befolkningsminskning och begränsad tillgång till grundläggande tjänster. Parlamentet efterlyser därför en justering uppåt av medfinansieringen av projekt som syftar till att stärka grundläggande tjänster. Parlamentet betonar de sammanhållningspolitiska instrumentens roll för att stödja olika regioner och lokalsamhällen som brottas med demografiska förändringar som påverkar människors faktiska rätt att stanna kvar, bland annat utmaningar som bland annat är kopplade till avfolkning, en åldrande befolkning, obalanser mellan könen, kompetensflykt, kompetensbrist och obalanser i arbetskraften mellan regioner. Parlamentet erkänner behovet av riktade ekonomiska incitament och strukturåtgärder för att motverka dessa företeelser. Parlamentet efterlyser i detta sammanhang genomförande av riktade program för att locka, utveckla och behålla talanger, särskilt i regioner som upplever betydande utflöden av kvalificerade arbetstagare, genom att främja ekosystem för utbildning, kultur, entreprenörskap och innovation som är anpassade till lokala och regionala ekonomiska behov och möjligheter.

17. Europaparlamentet erkänner hur viktigt det är att stödja och finansiera särskilda lösningar för regioner med långvariga och allvarliga ekonomiska svårigheter eller allvarliga permanenta, naturbetingade och demografiska nackdelar. Parlamentet upprepar behovet av att upprätthålla och förbättra tillhandahållandet av grundläggande tjänster av hög kvalitet (såsom utbildning och hälso- och sjukvård), transporter och digital konnektivitet i dessa regioner,

främja deras ekonomiska diversifiering och jobbskapande och hjälpa dessa regioner att bemöta utmaningar såsom landsbygdsdöd, en åldrande befolkning, fattigdom, avfolkning, ensamhet och isolering samt brist på möjligheter för utsatta personer, såsom personer med funktionsnedsättning. Parlamentet understryker behovet av att prioritera utveckling och tillräcklig finansiering av strategiska sektorer, såsom förnybar energi, hållbar turism, digital innovation och infrastruktur, på ett sätt som är anpassat till varje regions ekonomiska potential och resurser, i syfte att skapa bredare förutsättningar för inhemsk tillväxt och balanserad utveckling i alla regioner, särskilt landsbygdsområden, avlägsna och mindre utvecklade områden, gränsregioner, öar och de yttersta randområdena. Parlamentet påminner om vikten av starka kopplingar mellan stad och landsbygd samt särskilt stöd till kvinnor på landsbygden.

18. Europaparlamentet betonar behovet av en skräddarsydd strategi för de yttersta randområdena, enligt definitionen i artikel 349 i EUF-fördraget, vilka står inför unika och kumulativa strukturella utmaningar på grund av sin avlägsna belägenhet, sin ringa marknadsstorlek, sin sårbarhet för klimatförändringar och sina ekonomiska beroenden. Parlamentet understryker att dessa permanenta begränsningar, bland annat den inhemska ekonomins ringa storlek, det stora avståndet från den europeiska kontinenten, belägenheten nära tredjeländer, den dubbla ökaraktären för de flesta av dem och den begränsade diversifieringen av produktionssektorn leder till ytterligare kostnader och minskad konkurrenskraft, vilket gör deras anpassning till den gröna och digitala omställningen särskilt komplex och kostsam. Parlamentet understryker deras stora potential för vidareutveckling, bland annat genom förbättrad regional konnektivitet, av centrala sektorer som den blå ekonomin, ett hållbart jordbruk, förnybar energi, rymdverksamhet, forskning och ekoturism. Parlamentet upprepar sin långvariga uppmaning till kommissionen att vederbörligen beakta hur all ny lagstiftning påverkar de yttersta randområdena, i syfte att undvika oproportionella regelbördor och negativa effekter på dessa regioners ekonomier.

19. Europaparlamentet understryker att städer och storstadsområden har sina egna utmaningar, t.ex. stora fattigdomsfickor, bostadsproblem, trafikstockningar och dålig luftkvalitet, vilket skapar utmaningar för den sociala och ekonomiska sammanhållningen på grund av en ojämn territoriell utveckling. Parlamentet betonar behovet av en särskild agenda för städer och efterlyser en fördjupning av förbindelserna med funktionella stadsområden som omfattar mindre städer och tätorter, för att säkerställa att de ekonomiska och sociala fördelarna sprids jämnare över hela territoriet. Parlamentet belyser behovet av att stärka samordningen mellan EU-agendan för städer och de sammanhållningspolitiska instrumenten genom att främja en

integrerad strategi som tar hänsyn till de territoriella särdragen och de framväxande utmaningarna. Parlamentet efterlyser dessutom mer direkt tillgång till EU-finansiering för regionala och lokala myndigheter samt städer och stadsmyndigheter, bland annat genom att öka användningen av integrerade territoriella investeringar.

20. Europaparlamentet betonar behovet av att fullfölja och stärka investeringarna i ekonomiskt överkomliga bostäder inom ramen för sammanhållningspolitiken och erkänna dess betydelse för både regioner och städer. Parlamentet betonar behovet av att främja de förändringar som är relevanta för investeringar i bostäder utöver de två nuvarande möjligheterna (energieffektivitet och subventionerade bostäder). Parlamentet betonar den viktiga roll som sammanhållningspolitiken spelar för genomförandet och samordningen av dessa initiativ. Parlamentet anser dessutom att det är viktigt att inkludera överkomliga bostäder i Urbact-initiativet.

21. Europaparlamentet betonar den strategiska betydelsen av starka yttre gränsregioner för EU:s säkerhet och resiliens. Parlamentet uppmanar kommissionen att stödja de medlemsstater och regioner som påverkas av Rysslands anfallskrig mot Ukraina, särskilt de regioner som ligger vid EU:s östra gräns genom att se över riktlinjerna för statligt regionalstöd[1], genom skräddarsydda verktyg och investeringar som lyder under sammanhållningspolitiken, liksom att hjälpa dem att maximalt och på ett flexibelt sätt utnyttja de möjligheter som de sammanhållningspolitiska fonderna, inklusive Interreg, erbjuder, för att underlätta för dem att hantera krigets skadliga socioekonomiska konsekvenser för deras invånare och territorier. Parlamentet efterlyser dessutom stöd till regioner som gränsar till kandidatländer såsom Ukraina och Moldavien för att stärka förbindelserna och främja deras EU-integration.

22. Europaparlamentet framhäver mervärdet av territoriellt samarbete i allmänhet och gränsöverskridande samarbete i synnerhet. Parlamentet understryker Interregs betydelse för gränsregioner, inklusive de yttersta randområdena. Parlamentet betonar dess viktiga roll för att bidra till deras utveckling och övervinna gränsöverskridande hinder, bland annat genom att bygga upp förtroende över gränserna, utveckla transportförbindelser, identifiera och minska rättsliga och administrativa hinder och öka tillhandahållandet och användningen av gränsöverskridande offentliga tjänster. Parlamentet betraktar Interreg som det viktigaste EU-instrumentet för att ta itu med de bestående gränsöverskridande hinder som alarmeringstjänsterna står inför, och föreslår att det ska läggas större tonvikt vid dessa tjänster. Parlamentet understryker att gränsområden, inbegripet områden vid EU:s yttre gränser, som gränsar till angriparländer ofta står inför särskilda utmaningar.

---

[1] Kommissionens meddelande av den 29 april 2021 *Riktlinjer för statligt regionalstöd* (EUT C 153, 29.4.2021, s. 1).

Parlamentet anser att EU:s gränsregioner, som står inför många utmaningar, måste stödjas och anser att de måste få ökade resurser. Parlamentet välkomnar den nya förordningen om BRIDGEforEU. Parlamentet betonar vikten av småskaliga och gränsöverskridande projekt och betonar behovet av ett effektivt genomförande på plats. Parlamentet uppmanar kommissionen att uppmuntra medlemsstaterna att aktivt stödja kampanjer för att öka medvetenheten i gränsregioner för att maximera effekterna av gränsöverskridande samarbete.

23. Europaparlamentet påminner om behovet av att ”stödja sammanhållningen” snarare än att bara förlita sig på principen om att ”inte orsaka skada för sammanhållningen”, dvs. att ingen åtgärd får hindra konvergensprocessen eller bidra till regionala skillnader. Parlamentet efterlyser en starkare integrering av dessa principer som övergripande inom EU:s alla politikområden, för att säkerställa att de stöder målen om social, ekonomisk och territoriell sammanhållning i enlighet med artiklarna 3 och 174 i EUF-fördraget. Parlamentet uppmanar dessutom kommissionen att utfärda särskilda riktlinjer för hur dessa principer ska genomföras och tillämpas i all EU-politik, med särskild uppmärksamhet på EU-lagstiftningens inverkan på konkurrenskraften i mindre utvecklade regioner. Parlamentet upprepar att nya lagstiftningsförslag måste ta vederbörlig hänsyn till lokala och regionala förhållanden. Parlamentet föreslår att kommissionen använder sig av innovativa verktyg såsom RegHub-nätverket av regionala nav för att samla in uppgifter om EU-politikens effekter för regionerna. Parlamentet understryker därför behovet av att stärka den territoriella konsekvensbedömningen av EU-lagstiftningen och samtidigt stärka de territoriella aspekterna av annan relevant politik. Parlamentet insisterar på att främjandet av sammanhållning också bör ses som ett sätt att främja solidaritet och ömsesidigt stöd mellan medlemsstaterna och deras regioner. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att fortsätta sina ansträngningar för att informera om och synliggöra fördelarna med sammanhållningspolitiken genom att visa medborgarna EU:s påtagliga effekter och fungera som ett viktigt verktyg för att bemöta EU-skepticism. Parlamentet välkomnar lanseringen av den flerspråkiga versionen av plattformen Kohesio.

24. Europaparlamentet noterar bekymrat att medlemsstaternas nationella finansiering till sina fattigare regioner har minskat avsevärt under de senaste åren. Parlamentet påminner om vikten av att respektera EU:s additionalitetsregel. Parlamentet uppmanar kommissionen att säkerställa att de nationella myndigheterna vederbörligen beaktar den inhemska sammanhållningen vid utformningen och genomförandet av europeiska struktur- och investeringsfondsprojekt.

25. Europaparlamentet insisterar på att sammanhållningspolitiken,

utöver anpassningen till regionala behov, måste anpassas till minsta möjliga omfattning, dvs. att medlen måste vara tillgängliga för de minsta projekten och projektansvariga. Parlamentet påpekar att deras initiativ ofta är de mest innovativa och har betydande inverkan på landsbygdsutvecklingen. Parlamentet upprepar att pengarna bör vara tillgängliga för alla, oavsett storlek eller omfattning. Parlamentet ställer sig bakom sammanhållningsalliansens upprop *En förnyad sammanhållningspolitik efter 2027* som inte lämnar någon utanför.

26. Europaparlamentet betonar att förseningar i förhandlingarna om den fleråriga budgetramen, tillsammans med det faktum att medlemsstaterna har lagt större fokus på programplaneringen av medlen från faciliteten för återhämtning och resiliens, ledde till betydande förseningar under programperioden 2021–2027. Parlamentet betonar vikten av en snabb överenskommelse i nästa ram, och begär därför att förordningarna om gemensamma bestämmelser, programmen och budgetförhandlingarna slutförs minst ett år innan den nya finansieringsperioden inleds, så att medlemsstaterna kan utveckla sina nationella och regionala finansieringsstrategier i god tid för att säkerställa en framgångsrik övergång till nästa finansieringsperiod samt en fortsättning av befintliga ESI-projekt.

27. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén, Regionkommittén samt medlemsstaternas nationella och regionala parlament.